

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARYS

Dr. STASYS TUMĖNAS

NAUJIENLAIŠKIS

Nr. 3 (36) 2020-04-20

„AUŠROS“ APYGARDA, ŠIAULIAI

Gerbiamieji šiauliečiai,

nuo kovo vidurio gyvename ypatingu laiku. Nestandartinė situacija, nelengvas mums visiems išbandymų metas. Gyvename karantino sąlygomis, todėl nesinori daugžodžiauti. Tiesa, mes, politikai, išgirstame daug priekaištų, kad nepasirengėme pandemijai. Bet ar kitaip kitose šalyse, ar įmanoma buvo toliaregiškai numatyti visus veiksmus į priekį? Ačiū, Dieve, Lietuvą jau pasiekia šimtai tonų apsaugos priemonių medikams, rizikos zonose dirbantiems pareigūnams. Ar buvo galima anksčiau? Nežinau, bet visas pasaulis susiduria su panašiomis problemomis.

Logistikos situacija, kuriai ypač svarbūs ne tik politikų, bet ir asmeniniai ryšiai, patirtys, šiandien panaši visur: kai Kinijoje siuntas (kurias kartais, beje, „perperka“ turtingesni užsakovai) didžiuliais atstumais reikia nugabenti į Kinijos oro uostą, iš kurio prekės skraidinamos į Europą, o vėliau jos perskirstomos jau Europos oro linijomis (paskaitykite apie tuos „reikalus“ interviu su ambasadore Kinijoje Ina Marčiulionyte, ministras), kyla nemažai iššūkių.

Tačiau tie reikalai dabar sprendžiami per kelias dienas, savaites, o įprastai tai trukdavo 1–2 metus... Aišku, būn(t)a ir klaidų, nėra patirties, kilo problemų, kai atgabenami nekokybiški reagentai ar apsaugos kaukės, apie tai mažiau kalbama. O kaip būtų oponentai vertinę, jei ministras Aurelijus Veryga svarstant gruodį šių metų biudžetą būtų paprašęs kokių 5 milijonų eurų apsaugos priemonėms? Kaip būtų reagavę oponentai, jau atsakė pats ministras. O koks gruodį buvo kilęs triukšmas, kai tas pats ministras Sveikatos rezervo fondui pasaulio lėšų, kurios dabar praverčia kaip oras. Lietuva Vyriausybės, medikų, visų piliečių pastangomis kol kas laikosi normaliai, gana gerai tvarkosi, tą mato ir vertina tarptautinės organizacijos.

***

Taigi faktai ir pagalba piliečiams.

KARANTINAS. Atsižvelgiant į situaciją dėl koronaviruso (COVID-19) plitimo, Vyriausybė neeiliniame posėdyje nutarė paskelbti karantiną visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Siekiant stabdyti pandemijos plitimą, imtasi griežtų priemonių: ribojamas judėjimas per sieną ir šalies viduje, stabdomas kultūros, laisvalaikio, pramogų, sporto įstaigų lankymas ir fizinis lankytojų aptarnavimas, keičiamas švietimo įstaigų darbo organizavimas ir t.t. Valstybėje paskelbus ekstremalią situaciją ir karantiną, Seimas ypatingos skubos tvarka priėmė pakeitimus, skirtus išsaugoti darbo vietas ir padėti gyventojams, kurie turi rūpintis negalią turinčiais žmonėmis, vaikais, senoliais.

Priimti sprendimai:

1. **PARAMA DARBO VIETOMS IŠSAUGOTI.** Paskelbus karantiną, ne visais atvejais įmanoma dirbti nuotoliniu būdu, todėl sudėtingais atvejais darbdaviai gali skelbti prastovą arba dalinę prastovą, o valstybė yra pasirengusi prisidėti prie darbo užmokesčio mokėjimo darbuotojams. Darbdavių patiriamos išlaidos bus kompensuojamos iš Užimtumo tarnybos skiriant darbdaviui subsidiją. Subsidija bus mokama, kol pasibaigs ekstremali padėtis arba karantinas, o darbdavys įsipareigoja išlaikyti asmeniui darbo vietą dar 3 mėnesius nuo subsidijos mokėjimo pabaigos.

2. **IŠMOKA DIRBANTIEMS SAVARANKIŠKAI.** Savarankiškai dirbantiems asmenims, kurie iki ekstremalios situacijos paskelbimo arba karantino mokėjo socialinio draudimo įmokas ne trumpiau nei 3 mėnesius per pastaruosius metus, bus mokama fiksuoto dydžio išmoka iš Garantinio fondo. Išmokos dydis sieks einamųjų metų minimalių vartojimo poreikių dydžio sumą, tai yra 257 eurus per mėnesį. Išmoką bus galima gauti kreipiantis į Užimtumo tarnybą, tačiau ji nebus mokama tiems savarankiškai dirbusiems asmenims, kurie taip pat dirba pagal darbo sutartį.

3. **DIDESNĖ LIGOS IŠMOKA DARBUOTOJAMS, KURIE UŽSIKRĖTĖ VYKDYDAMI PROFESINES FUNKCIJAS.** Jeigu sveikatos priežiūros specialistai, pareigūnai ar kiti darbuotojai, dirbdami savo darbą, užsikrėtę liga, dėl kurios paskelbta ekstremali situacija, jiems bus mokama maksimalaus dydžio ligos išmoka, tai yra 100 proc. nuo darbo užmokesčio „į rankas“ (arba 77,58 proc. nuo atlyginimo „popieriuje“). Įstatymo nuostata galios ir tiems, kurie užsikrėtė iki įsigaliojant įstatymo pataisai. Šiuo metu šie specialistai gauna įprasto dydžio ligos išmoką – 62,06 proc. nuo atlyginimo. Kiekvienu atveju „Sodros“ teritoriniam skyriui reikėtų pateikti dokumentus, pagrindžiančius pareigų atlikimo ir ligos ryšį.

4. **ILGESNĖ LIGOS IŠMOKA VAIKAMS PRIŽIŪRĖTI.** Parlamentas pritarė, kad dėl ekstremalios situacijos arba karantino mokykloms ir darželiams užvėrus duris, nedarbingumas ir ligos išmoka galės trukti ilgiau nei 14 kalendorinių dienų – tai yra iki ekstremalios situacijos arba karantino pabaigos. Išmoka siekia 65,94 proc. nuo atlyginimo.

5. **LIGOS IŠMOKA SENELIAMS, PRIŽIŪRINTIEMS ANŪKUS.** Į vaikų priežiūrą, kai paskelbiama ekstremali situacija arba karantinas, įtraukiami dirbantys seneliai – jie galės gauti nedarbingumą ir ligos išmoką sveiko darželinuko, priešmokyklinuko, pradinuko ar ugdymo įstaigą lankančio vaiko su negalia iki 21 metų priežiūrai. Iki šiol nedarbingumas ir išmoka užsivėrus mokykloms, darželiams priklausė tik tėvams, tėviams, globėjams ir budintiems globotojams bei buvo įmanomas tik tada, kai prižiūrimi maži vaikai.

Dabar prižiūrėti mažus bei vyresnius negalią turinčius vaikus galės ir seneliai, tačiau jie tokia išimtimi galės pasinaudoti tik tada, jei tėvai negali dirbti nuotoliniu būdu ir jei jiems nėra paskelbta prastova.

6. **LIGOS IŠMOKA PRIŽIŪRINTIEMS ŽMONES SU NEGALIA.** Paskelbus ekstremalią situaciją ir sustabdžius neįgaliųjų dienos centrų veiklą, nedarbingumas galės būti suteikiamas ir ligos išmoka mokama tiems dirbantiesiems, kuriems atsiranda būtinybė prižiūrėti negalią turintį asmenį, jei jis anksčiau lankė dienos centrą. Nedarbingumas galės būti suteikiamas, kol tęsiasi ekstremali padėtis arba karantinas. Jeigu negalią turintis vaikas iki 21 metų lankė mokyklą ir mokėsi pagal bendrojo arba specialiojo ugdymo programą, vienas jo tėvų, globėjų, o jei jie negali, tuomet vienas iš senelių galės gauti nedarbingumą ir ligos išmoką tokio vaiko priežiūrai. Ligos išmoka priežiūrai siekia 65,94 proc. nuo atlyginimo „ant popieriaus“.

7. **LIGOS IŠMOKA PRIŽIŪRINTIEMS SENOLIUS.** Kai dėl ekstremalios situacijos sustabdoma dienos centrų veikla, o dienos centruose pensinio amžiaus žmogui buvo teikiama trumpalaikė socialinė globa, jo artimasis galės gauti nedarbingumo pažymėjimą ir ligos išmoką. Ji siekia 65,94 proc. nuo darbo užmokesčio.

8. LIGOS IŠMOKA SERGANTIEMS SUNKIOMIS LĒTINĒMIS LIGOMIS. Jeigu darbuotojas serga sunkia lėtine liga, įrašyta į sveikatos apsaugos ministro patvirtintą sąrašą, ir jam nėra jokios galimybės dirbti nuotoliniu būdu bei netaikoma prastova, jis turės galimybę ekstremalios situacijos metu gauti ligos išmoką. Iki šiol tokio galimybės nebuvo. Išmokos dydis siekia 62,02 proc. nuo atlyginimo „popieriuje“.

9. NUŠALINIMAS NUO DARBO. Seimas pritarė Darbo kodekso pataisoms, kad esant ekstremaliai situacijai arba karantinui, darbdavys galėtų nušalinti darbuotoją nuo darbo, jeigu darbuotojo sveikatos būklė kelia grėsmę jo kolegoms, bet darbuotojas nesutinka dirbti nuotoliniu būdu.

Nušalinimas nuo darbo galiotų ribotą laiką, už šį periodą darbo užmokestis nebūtų mokamas. Tai aktualu, kai darbuotojai grįžta iš koronaviruso apimtų valstybių, tačiau vis tiek eina į darbą ir nepaiso rekomendacijų izoliuotis inkubaciniam periodui. Kaip žinoma, asmenims, grįžusiems iš bet kurių užsienio valstybių, privaloma 14 dienų izoliacija.

***

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija informuoja, kokius variantus gali pasirinkti tėvai ir globėjai, auginantys mažus vaikus, kuriems reikia priežiūros:

NUOTOLINIS DARBAS. Tėvai ar globėjai gali prašyti darbdavio galimybės dirbti nuotoliniu būdu. Jeigu darbdavys neįrodo, kad nuotolinis darbas sukeltų per dideles sąnaudas, jis privalo tenkinti darbuotojo prašymą dirbti nuotoliniu būdu ne mažiau kaip 1/5 viso darbo laiko, kai to pareikalauja nėščia, neseniai pagimdžiusi ar krūtimi maitinanti darbuotoja, taip pat – darbuotojai, auginantys vaiką iki 3 metų, vieni auginantys vaiką iki 14 metų arba neįgalų vaiką iki 18 metų.

NEDARBINGUMO PAŽYMĖJIMAS. Kai švietimo įstaigoje paskelbiamas infekcijų plitimą ribojantis režimas, darželinukų, priešmokyklinukų ir pradinukų tėvai ar globėjai gali kreiptis dėl nedarbingumo pažymėjimo išdavimo ne ilgesniam kaip 14 kalendorinių dienų laikotarpiui. Šiuo laikotarpiu iš „Sodros“ mokama ligos išmoka, kuri siekia 65,94 proc. nuo atlyginimo.

ATOSTOGOS. Tėvai arba globėjai gali prašyti darbdavio suteikti atostogas – kasmetines arba nemokamas.

PAGALBA. Vaiku gali pasirūpinti kiti tėvų parinkti asmenys: giminės, vyresni broliai ar seserys ir panašiai.

***

Seimas priėmė Žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo pataisas, išplėsdamas socialines garantijas turinčių darbuotojų ratą. Šios garantijos bus/yra taikomos ne tik sveikatos priežiūros įstaigų specialistams, bet ir kitiems darbuotojams (oro uostų, uosto darbuotojams, Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pagal darbo sutartis dirbantiems specialistams, higienos specialistams, kitiems valstybės ir savivaldybių įstaigose pagal darbo sutartį dirbantiems darbuotojams ir kt.), kurie pasitelkiami likviduojant ligas užkrečiamųjų ligų židiniuose.

Įstatyme įtvirtintos šios socialinės garantijos: darbuotojai draudžiami darbingumo netekimo atvejais valstybės biudžeto lėšomis suma, lygia jų paskutinių 3 mėnesių darbo užmokesčio vidurkiui, padaugintam iš 12, bet ne didesne kaip 48 Vyriausybės nustatytos minimalios mėnesinės algos;

Darbuotojui mirus nuo ypač pavojingos užkrečiamosios ligos, kai apsikrėtimas susijęs su sveikatos priežiūros paslaugų teikimu ypač pavojinga užkrečiamąja liga sergančiam pacientui ar darbu ypač pavojingos užkrečiamosios ligos židinyje, mirusiojo sutuoktiniui, nepilnamečiams vaikams ir įvairiems, kol jiems sukaks 16 metų, taip pat vaikams (įvairiems), besimokantiems nustatyta tvarka įregistruotų mokymo įstaigų dieniniuose skyriuose, kol jiems sukaks 24 metai, mirusiojo vaikams, gimusiems po jo mirties, tėvui (motinai) bei nedarbingiems asmenims, kurie buvo mirusiojo išlaikomi arba jo mirties dieną turėjo teisę gauti jo išlaikymą, mokama Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyto dydžio kompensacija. Mirusysis laidojamas valstybės lėšomis.

Darbuotojui dėl apsikrėtimo ypač pavojinga užkrečiamąja liga nuo paciento ar dirbant židinyje netekus dalies sveikatos ir darbingumo, neatsižvelgiant į draudimo išmokas, išmokama nuo 1 iki 5 metų (nuo 12 iki 60 mėnesių) darbo užmokesčio dydžio kompensacija. Kompensacijos dydžius, atsižvelgiant į sveikatos ir darbingumo netekimo laipsnį, ir kompensacijų mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

Šios nuostatos bus taikomos tik tiems darbuotojams, kuriems analogiškų socialinių garantijų nenustatytų kiti specialieji įstatymai. Pataisos priimtos vienbalsiai už balsavus 104 balsavime dalyvavusiems Seimo nariams. Jos įsigaliojo 2020 m. kovo 20 d.

***

Šiame komentare panaudota Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Sveikatos apsaugos ministerijos, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Lietuvos Respublikos Seimo informacija.

Būkime sveiki, kantrūs ir pakantūs, saugokime vieni kitus!

Žinoma, laikiu Jūsų diskusinių minčių, reakcijų, pastebėjimų, pasiūlymų!

ŠIAME NUMERYJE SKAITYKITE

Apdovanoti ir pagerbti Vyriausybės ir kultūros meno premijų laureatai.....	4
Originaliai įamžintas maestro Sauliaus Sondeckio (1928–2016) atminimas	8
Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo Nr. I-1553 aštuntojo skirsnio pakeitimo įstatymas.....	11
Kodėl verta praplėsti savo akiratį	11
Ką mums balandžio mėnesį primena kalendorius	12
Seimo nario mintys žiniasklaidoje.....	17

SEIMAS

Apie mano pareigas ir veiklą galite paskaityti Lietuvos Respublikos Seimo svetainėje:
http://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35299&p_k=1&p_a=498&p_asm_id=79154.

Apdovanoti ir pagerbti Vyriausybės ir kultūros meno premijų laureatai

2020 m. kovo 9 d. dalyvavau Vyriausybės kultūros ir meno premijų laureatų pagerbimo renginyje, vykusiame Vyriausybės rūmų Baltojoje salėje.

Sveikindamas laureatus Ministras Pirmininkas Saulius Skvernelis sakė: „Ši ceremonija nestandartinė. Tačiau ir Jūs esate nestandartiniai. Esate unikalūs. Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo trisdešimtmečio išvakarėse turime didžiulį savo valstybę, o tai, visų pirma, reiškia didžiavimąsi savo žmonėmis. Kultūros ir meno žmonės yra tie, kurie mąsto kritiškai, kurie formuoja kritiškai mąstančius žmones, o to kiekvienai stipriai visuomenei ypač reikia. Menininkus vertiname už drąsą ir gebėjimą savo kūryba išsakyti skaudžius dalykus, už tai, kad pakeliate mus visus virš

kasdienybės ir ne banaliai pasakote paprastus dalykus.“ Prieiga per internetą: <https://lrvk.lrv.lt/lt/naujienos/pasveikinti-vyriausybes-kulturos-ir-meno-premijos-laureatai>).

Vyriausybės kultūros ir meno premijos šiemet skirtos: meno istorikei ir parodų kuratorei **Rasai Antanavičiūtei**, grafikui ir kaligrafui **Albertui Gurskui**, dailininkei **Severijai Inčirauskaitei-Kriaunevičienei**, rašytojui **Jaroslavui Melnikui**, aktorei ir režiserei **Birutei Marcinkevičiūtei** (Birutė Mar), baletu artistui **Vytautui Kudžmai**, kompozitorei **Žibuoklei Martinaitytei**, tapytojai **Audronei Petrašiūnaitei**, altininkui **Petrui Radzevičiui**, choreografei, šiuolaikinio šokio atlikėjai **Airai Naginevičiūtei-Adomaitienei**, kino operatoriui **Algimantui Mikutėnui**, menininkei **Laisvydai Šalčiūtei**.

Man, kaip LR Seimo Kultūros komiteto nariui, ypač viltingai ir prasmingai nuskambėjo šiuo metu JAV gyvenančios ir kuriančios kompozitorės Žibuoklės Rosachi-Martinaitytės šventės metu pasakyti žodžiai, kad jos bendradarbiai JAV, išgirdę apie kolegės įvertinimą Lietuvoje, išsakė nusistebėjimą ir komplimentus, kad pasaulyje yra valstybių, kurios (į)vertina ir mato savo menininkus.

Renginio vaizdo įrašą ir laureatų mintis apie meną, kultūros lauką Jūs galite peržiūrėti ir išgirsti: <https://www.facebook.com/LRVyriausybe/videos/540575999919192/>.

2020 metų Vyriausybės kultūros ir meno premijos laureatų pagerbimo ceremonija.

Svetainės <https://lrvk.lrv.lt/lt> nuotrauka.

2020 m. kovo 11 d. – šventiniuose renginiuose, skirtuose Nepriklausomybės atkūrimo akto 30-mečiui pažymėti. Dar kartą įsitikinau, kad Lietuvos žmonės vertina tai, ką prieš trisdešimt metų iškovojo tauta, ir tai džiugina, nes Nepriklausomybės kelyje mes padarėme klaidų, nusivylėme, tapome kitokie. Vis dėlto nacionalinės šventės mus visus sujungia ir primena esmines tautos ir valstybės vertybes.

Man atrodo, kad Lietuva užtikrintai eina demokratinės ir teisinės valstybės keliu, puoselėja konstitucines vertybes, kuria pilietinę visuomenę, įtvirtina patikimos ir tarptautinių susitarimų besilaikančios valstybės įvaizdį. Svarbiausia, kad auga nauja karta, pasirengusi ginti laisvę ir nepriklausomybę.

Lietuvos žmonės vertina laisvę ir nepriklausomybę. N. Brazausko nuotrauka.

2020 m. kovo 17 d. – Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijos posėdyje. Jame svarstytas klausimas „Dėl Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijos 2019 metų veiklos ataskaitos projekto“. Projektui buvo pritarta, nes komisija įgyvendino anksčiau išsikeltas veiklas, reagavo į piliečių pasiūlymus, pasinaudojo įstatymų leidybos iniciatyvos teise.

2020 m. kovo 19 d. – Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijos posėdyje (nuotoliniu būdu), kuriame nagrinėtas klausimas „Dėl 2021 metų paskelbimo Vytauto Mačernio metais“. Šiai visuomenės pasiūlytai iniciatyvai komisijos nariai pritarė. Metų paskelbimas sietinas su sovietmečiu ignoruoto talentingo poeto artėjančiu 100-mečiu. Taip bus įvertinta V. Mačernio filosofinės, intelektualios poezijos svarba lietuvių kultūrai.

2020 m. kovo 26 d. – Kultūros komiteto neeiliniame posėdyje (nuotoliniu būdu). Jame nagrinėtas aktualus ir skubių sprendimų reikalaujantis klausimas „Dėl ekonomikos skatinimo ir pagalbos nuo COVID-19 viruso protrūkio nukentėjusiam kultūros sektoriui“. Posėdžio vaizdo įrašą Jūs galite peržiūrėti: <https://www.youtube.com/watch?v=-BYAYMcRv9k>.

2020 m. kovo 31 d. – Laisvės kovų ir valstybės istorinės atminties komisijos posėdyje (nuotoliniu būdu), kuriame aptartas klausimas „Dėl 2021 m. sausio 13 d. paskelbimo nedarbo diena“. Komisijos nariai pritarė, kad 2021 m. sausio 13 d. būtų paskelbta nedarbo diena, suderino teisės akto projektą.

ŠIAULIŲ MIESTAS

Šiauliuose išleista profesoriaus Vytauto Sirtauto (1921–2008) mokslo studija

2020 m. vasario 28 d. dalyvavau Vytauto Sirtauto (1921–2008) mokslo studijos „Veiksmožodinis tarinys dabartinėje lietuvių kalboje“ pristatyme Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje. Pagerbėme savo Mokytoją, kalbininką, vieną žymiausių Lietuvos sintaksininkų prof. Vytautą Sirtautą, Stasio Šalkauskio premijos laureatą.

Kalbėjo ir prisiminimais dalijosi profesoriaus buvę bendradarbiai, žmona, mokytoja ekspertė, lietuvių kalbos vadovėlių mokykloms bendraautorė Jūratė Sirtautienė. Dalyvavo sūnus dr. Vytautas Sirtautas.

Reta ir maloni išimtis mokslo pasaulyje, kad daktaro disertacija kaip mokslo studija išleidžiama po beveik 50 metų (apginta 1969 m.). Renginyje, kaip minėta, buvo pristatyta V. Sirtauto mokslo studija „Veiksmažodinis tarinys dabartinėje lietuvių kalboje“, paliudijusi, kad joje aptariamai klausimai aktualūs, reikšmingi ir šiandien.

Padėkojau solidžios mokslo knygos rengėjams: profesoriams K. Župerkai, B. Maskuliūnui, docentėms S. Papaurėlytei-Klovienei, J. Vaskelienei, sudarytojai prof. D. Maskuliūnienei. Daugelis iš jų buvę profesoriaus mokiniai, bendradarbiai. Ir man praeitame amžiuje teko laimėti būti garbiojo V. Sirtauto studentu, išklausyti jo įspūdinga erudicija ir profesionalumu spinduliuojančias kalbotyros įvado paskaitas.

Renginyje pri(si)miniau, kaip nelengvai prikalbinau profesorių 1994 m. publikuoti jo šešis eilėraščius „Šiaurės Lietuvos“ almanache, kaip 2008 metais rengėme jo poezijos rinktinę „Dunksi laiko žingsniai nebylūs“. Profesoriaus poezija – liūdnoka, joje laiko tėkmė suvokiama kaip autoriui skirta duotybė, jam labiau rūpi ne rimas, ritmas, žodžio skambumas, o pats jo pasakymas, mintis:

„Ir takas tuščias,
Ir aplinka nyki, bedvasė.
Ir naktys rūsčios.
Ir nieko neberasi,
Kas suramintų dvasią.“

Renginio metu koncertavo Šiaulių 1-osios muzikos mokyklos mergaičių choras „Gama“ (vad. Daina Kavaliauskienė), pianistė Lėja Krikščiūnė (mokyt. Neringa Krikščiūnė), dainininkė Gabija Plungytė (mokyt. Ginta Palujanskienė).

Prof. V. Sirtauto parašytos ir išleistos mokslo knygos, straipsniai, vadovėliai demonstruoti parodoje „Vytautas Sirtautas – lietuvių kalbotyros ažuolas“.

Nuoširdžiai padėkojau renginio organizatoriams: Šiaulių universitetui, Šv. Kazimiero ordino Šiaulių komtūrijai, Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešajai bibliotekai, kurie pri(si)minė ir pagerbė Šiaulių savo laiko šviesulį, kuris, pasak prof. K. Župerkos, „gyveno tarp žmonių ir tarp knygų, kultūroje ir gimtojo krašto gamtoje, pats kurdamas didelę išliekamąją vertę turinčius, saugotinus kultūros darbus ir puoselėdamas žmoniškumą“.

Profesorių Vytautą Sirtautą (1921–2008) ir unikalius jo mokslo darbus pagerbė jo mokiniai ir šeimos nariai. S. Tumėno nuotrauka.

Originaliai įamžintas maestro Sauliaus Sondeckio (1928–2016) atminimas

2020 m. kovo 2 d. – Šiaulių Sauliaus Sondeckio menų gimnazijoje vykusiame atminties renginyje. Tą dieną menų gimnazijoje šventiškai pristatytas Voldemaro Barakausko sieninės tapybos darbas „Saulius Sondeckis (1928–2016)“.

Šventėje dalyvavo maestro sūnus Saulius Sondeckis, miesto meras Artūras Visockas, vicemeras Egidijus Elijošius, miesto kultūros lauko atstovai, pedagogai, gausus būrys moksleivių.

Garbiojo dirigento, Šiaulių miesto garbės piliečio bendramokslis tuometinėje Šiaulių berniukų gimnazijoje menotyrininkas prof. Vytenis Rimkus aptarė gražiai autoriaus V. Barakausko suderintas realistinės (parinkta viena mėgstamiausių dirigento nuotraukų) ir meninės raiškos (rankų detalių motyvai, šviesos išskirtinumas) sankirtas, akcentavo į akis krentantį bruožą – šviesą, kuri spinduliuoja iš darbo, tarsi nušviečia gimnazijos erdvę.

Sveikindamas autorių ir gimnazijos kolektyvą pasidžiaugiau, kad kultūrinis vyksmas vyksta artėjant Kovo 11-osios šventei, ir tai yra puikus parodymas, kad šiauliečiams svarbu, kokios asmenybės augo, dirbo, kūrė Šiauliuose. Padėkojau ir gimnazijos direktorei Irenai Asauskienei, kuriai ta diena buvo paskutinė direktorės pareigose. Ši jos palaikyta iniciatyva yra kelrodė ją pakeisiančiam naujam menų gimnazijos vadovui.

Apie renginį Jums siūlau peržiūrėti Šiaulių televizijos laidos „Infostudija 2020-03-03“ vaizdo įrašą (reportaže nuo 12.49 min.).

Meno kūrinio autorius Voldemaras Barakauskas aptaria savo darbą. S. Tumėno nuotrauka.

2020 m. kovo 3 d. dalyvavau vakare-susitikime su tremtiniu Romualdu Baltučiu „Skaudžios praeities atsiminimai. Susitikimai su tremtiniais žydais“, vykusiame Chaimo Frenkelio viloje. Garbusis tremtinys R. Baltutis, kurio iniciatyva pastaraisiais metais Šiaulių universiteto leidykla

išleido unikalią knygų „Sibiro Alma Mater“ seriją apie lietuvius tremtinius: mokslininkus, inteligentus, inžinierius, mokytojus, paprastus sodžiaus žmones, tremties nublokštus į Sibiro lagerius, šįkart susirinkusiems pasakojo apie tremtyje patirtą bendravimą su žydų tautybės asmenimis. Romualdas Baltutis ne tik pasakojo, bet surengė ir demonstravo unikalią parodėlę, kurioje eksponuotos iš Sibiro parsivežtos detalės, muzikos instrumentai, rakandai, kurie buvo neatsiejama Sibiro buities dalis. Tokią parodą privalu pamatyti mūsų jaunimui.

Tremtinys Romualdas Baltutis pasidalijo savo prisiminimais ir patirtimis.

Jolitos Kirkilaitės nuotrauka.

2020 m. kovo 9 d. – Šiaulių Romuvos progimnazijoje vykusiame prasmingame renginyje, skirtame Kovo 11-ajai paminėti. Susitikime-pamokoje kalbėjomės Nepriklausomybės atkūrimo šventės šviesoje: apie svarbias Lietuvai datas ir sprendimus, LR Seimo nario darbą, šiauliečius signatarus, unikalią Šiaulių signatarų alėją Lieporių parke, dvasios saugą ir vertybes, kurios padeda auginti tėvynės Lietuvos medį. Padėkojau ir palinkėjau mokyklos bendruomenei gražios šventės, šviesos gamtoje, namuose, mokykloje, mieste.

Buvo malonu ir įdomu bendrauti su jaunąja karta, prisiminti pedagogo darbą.

I. Rimkevičienės nuotrauka.

2020 m. kovo 30 d. įsijungiau į Lietuvos medikų bendruomenės, kovojančios su COVID-19, palaikymo veiklas. Nejaukiai pasijutau, kai paskambinusiai ir susirūpinusiai Šiaulių centro poliklinikos direktoriaus pavaduotojai Danutei Šimkutei nelabai kuo galėjau padėti (poliklinikai dar trūko apsaugos priemonių), nes ir pats dar neturėjau apsaugos kaukės.

Pagalvojau, jeigu spaustuvininkai leidžia knygas, kodėl jie negali pagaminti apsauginių veido kaukių? Gal kiek kitokių negu atkeliauja iš užsienio, bet jos apsaugos. Mano abejones išsklaidė Šiaulių spaustuvės direktorius Stanislovas Dikšas. Ir štai spaustuvė jau gamina skaidrias, lanksčias permatomas veido kaukes, kurias galima prisitaikyti pagal savo galvos dydį. Tądien 200 tokių kaukių pasiekė Centro polikliniką, o vieną jų pirmasis išbandė poliklinikos direktorius Mindaugas Maželis. Jis įvertino gerai ir sakė, kad kaukės pravers ir personalui, ir pacientams.

Kitas kūrybiškumo ir humanizmo, altruizmo pavyzdys: Šiaulių spaustuvės direktoriaus S. Dikšo žmona Lina Dikšienė jau savaitę po įtempto darbo namuose siuva kaukes iš lino. Dirba iki 2 valandos nakties, iš viso pasiuvo jau 200 tokių kaukių, kurias išdalina tiems, kam labiausiai jų reikia. Ponia Lina sako: „Jei mano siūta kaukė išgelbės, apsaugos nuo viruso nors vieną žmogų, būsiu labai laiminga.“ Kai matai žmonių atsidavimą, tikėjimą, norą pagelbėti greta esančiam, supranti, kad netikėtus išbandymus įveiksime.

Ta pačia proga noriu kreiptis į verslo bendruomenės žmones, priminti, kad daugiausia apsaugos priemonių centralizuotai kol kas keliauja į 5 pagrindines Lietuvos ligonines-centrus, o verslininkų prašau, kad jie pagelbėtų poliklinikoms, medicinos mažesniems centrams, Paliatyvios pagalbos ir slaugos, Ilgalaikio gydymo ir geriatrijos centrams, Onkologijos klinikai, senelių namams. Ten dar apsaugos priemonių labai trūksta. Stiprybės ir medikams, ir visiems mums!

Šiauliečiai Stanislovas ir Lina Dikšai nelieka abejingi – rūpinasi, kad kitiems netrūktų apsaugos priemonių. S. Tumėno archyvo nuotraukos.

RINKĖJAI

Vykdydamas Seimo nario pareigas ir tesėdamas duotus pažadus, priimu rinkėjus pirmadieniais nuo 10 val. iki 12 val. Seimo nario biure Šiauliuose, Aušros al. 15, I aukšte. Išankstinė registracija: mob. 8 612 02 941, el. p. nerijus.brazauskas@lrs.lt arba mob. 8 612 03 532 el. p.: tautvydas.elijosius@lrs.lt. Mano padėjėjai Jus užregistruos, o aš galėsiu Jus priimti ir išklaudyti. **PASTABA:** karantino laikotarpiu komunikacija vyksta nuotoliniu būdu!

Jeigu pageidaujate kreiptis į mane asmeniškai, tai galite padaryti: tel. (8 5) 239 6615 (mano kabinetas Vilniuje), mob. 8 668 42 143, el. p. Stasys.Tumenas@lrs.lt.

Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo Nr. I-1553 aštuntojo skirsnio pakeitimo įstatymas

Plėsdamas Jūsų teisinį raštingumą, šįkart siūlau atkreipti dėmesį į „Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo Nr. I-1553 aštuntojo skirsnio pakeitimo įstatymą“ (2020 m. kovo 17 d. Nr. XIII-2811), kuris reglamentuoja darbuotojų, teikiančių sveikatos priežiūros paslaugas pacientams, sergantiems ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, ar vykdančių arba dalyvaujančių vykdant epidemijų profilaktikos priemones ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose, draudimą; kompensacijas darbuotojams mirus ar netekus sveikatos teikiant medicinos pagalbą ligoniams, sergantiems ypač pavojingomis užkrečiamosiomis ligomis, ar dirbant ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų židiniuose. Visas įstatymas prieigoje per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/71af94f268f511eaa38ed97835ec4df6?positionIn>. Įstatymas įsigalioja 2020-03-20 (Įstatymo 2 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2020-03-19).

REKOMENDACIJA

Rekomenduoju Jums perskaityti **Jono Nekrašiaus** knygą „Šiaurietiška spauda XVI–XXI a.: leidybos, platinimo ir saugojimo įstaigos: žinynas“, [redakcinė kolegija: Almantas Šlivinskas (pirmininkas) ... [et al.], Šiauliai: Šiaulių rajono savivaldybės viešoji biblioteka, 2019.

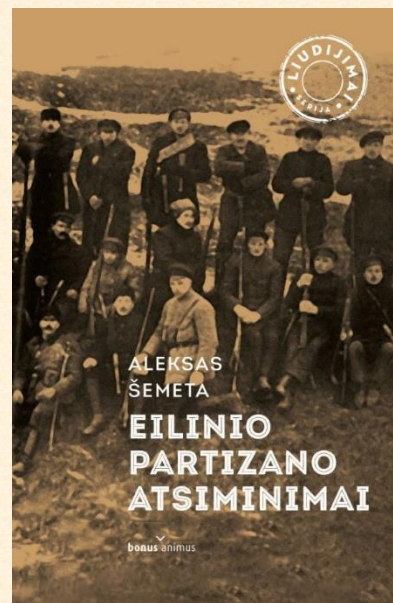
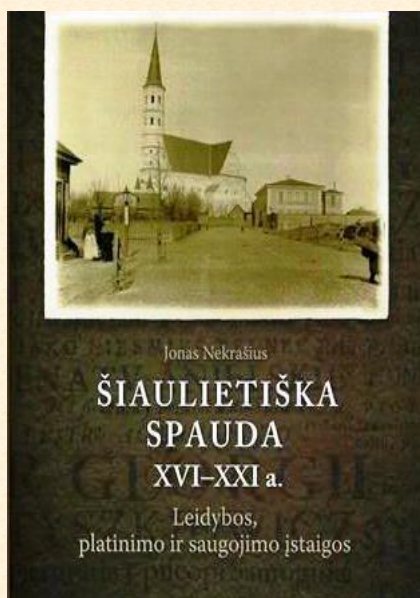
Taip pat rekomenduoju Jums perskaityti **Alekso Šemetos** knygą „Eilinio partizano atsiminimai“, redagavo Jolanta Mažylė, knygos mecenatė – Audronė Šemetaitė-Murtaugh, Vilnius: Bonus animus, 2019.

Kodėl verta praplėsti savo akiratį

Jonas Nekrašius žinyne pateikia per daug metų kruopščiai atrinktą ir susistemintą informaciją apie spaudą ir knygą Šiaulių krašte, knygų leidybą ir leidėjus Šiauliuose (XVII a. I p.–XXI a. pr.), šiaurietiškus periodinius ir kitus spaudos leidinius (XIX a. I p.–XXI a. pr.), spaustuves Šiauliuose ir apylinkėse (XIX a. II p.–XXI a. pr.), knygrišius ir knygrišyklas Šiauliuose ir krašte (XVII a. II p.–XXI a. pr.), knygų prekybą Šiaulių krašte (XVIII a. II p.–XXI a. pr.), Šiaulių miesto ir krašto bibliotekas, skaityklas ir knygų ženklus (XVI a.–XXI a. pr.). J. Nekrašius rašo: „Pirmoji su Šiauliais susijusi knyga yra 1634 m. Vilniaus akademijos spaustuvėje išspausdintas poeto ir kunigo Petro Tarvainio eiliuotas sveikinimas (14 eilučių panegirika) su lietuviško teksto intarpu – „Linksmasis pasveikinimas“ [...], skirtas į Šiaulius atvykusiam Žemaičių vyskupui Jurgiui Tiškevičiui. Šiame sveikinime vyskupas lyginamas su pasakų paukščiu Feniksu.“

Aleksas Šemeta, buvęs išeivijos žurnalistas, atsiminimuose gyvai ir konkrečiai vaizduoja Felikso Šemetos vadovautą Kužių partizanų būrį, įkurtą Šaulių sąjungos pavedimu. Jis aprašo 1919 m. įnirtingas kovas su bermontininkų būriais, rengtas diversijas, gyventojų gynimą, kovotojų sužeidimus ir vėlesnes istorinių įvykių refleksijas. „Eilinio partizano atsiminimai“ rašyti 1957 m. Klivlende, JAV. Tai knyga apie 1919 m. laiką, „kai Feliksas, Ipolitas ir Aleksas Šemetos beveik kasdien ir kasnakt ėjo peilio ašmenimis“. Vardan tos, atsikuriančios jaunos Lietuvos valstybės.

Beje, knygoje esama mokslinio leidinio elementų – pateiktos išnašos, asmenvardžių, vietovardžių rodyklės, Kužių partizanų sąrašas. Knygos išsamų palydos žodį „Eilinio partizano atsiminimams, arba apie tris laiko aplinkybes“ parašė knygos sudarytoja ir redaktorė, Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Žurnalistikos ir audiovizualinių medijų katedros docentė dr. Jolanta Mažylė. Ji parengė ir komentarus, kurie paaiškina, patikslina knygoje minimus įvykius, pavardes, vardus, datas.

ŠIAULIŲ ATMINTINOS DATOS

Ką mums balandžio mėnesį primena kalendorius

1 d. – 85 metai, kai 1935 m. gimė gydytoja terapeutė, infektologė **Irena Ruškuvienė**. Nuo 1971 m. dirbo Šiauliuose. Mirė 2017 m. Šiauliuose.

2 d. – 90 metų, kai 1930 m. Žalakiuose (Kelmės r.) gimė matematikas, pedagogas dr. **Vaclovas Viruišis**. 1956–2003 m. dėstė Šiaulių universitete. Mirė 2003 m. Šiauliuose.

3 d. – 60 metų, kai 1960 m. Šiauliuose gimė dailininkas tapytojas, pedagogas **Algirdas Zibalis**. 1984 m. baigė Šiaulių pedagoginį institutą. Nuo 1987 m. dirba mokytoju Šiauliuose.

3 d. – 20 metų, kai 2000 m. atidaryta pirmoji Lietuvoje Šiaulių viešoji advokatų kontora.

5 d. – 110 metų, kai 1910 m. Šilo Pavėžupyje (Kelmės r.) gimė pedagogė, istorikė, visuomenės veikėja **Emilija Pūtvytė**. Mokėsi Šiaulių mokytojų seminarijoje. 1929 m. suorganizavo moteris šaulės Šiauliuose. Mirė 1995 m. Putname (JAV).

7 d. – 115 metų, kai 1905 m. Treigiuose (Joniškio r.) gimė kunigas, dramaturgas, publicistas **Jonas Marcinkus-Tauronis**. Mokėsi Šiaulių gimnazijoje. Nuo 1935 m. buvo Šiaulių mergaičių gimnazijos kapelionas. Mirė 1971 m. Joniškyje.

11 d. – 105 metai, kai 1915 m. Barbelėje (Latvija) gimė kunigas, filosofas dr. **Voldemaras Mykolas Cukuras**. Tarpukario metais buvo Šiaulių berniukų gimnazijos mokytojas ir kapelionas. Mirė 1996 m. Vilniuje.

11 d. – 95 metai, kai 1925 m. Vantainėliuose (Radviliškio r.) gimė gydytoja pulmonologė, rašytoja **Filomena Taunytė**. 1942 m. baigė Šiaulių mergaičių gimnaziją. Mirė 2013 m. Vilniuje.

13 d. – 105 metai, kai 1915 m. Plikiuose (Biržų r.) gimė kalbininkė, vienuolė dr. **Antanė Kučinskaitė**. 1943–1944 m. mokytojavo Šiauliuose. Mirė 2006 m. Šiauliuose.

13 d. – 65 metai, kai 1955 m. Kuršuose (Kelmės r.) gimė matematikas, politikos ir visuomenės veikėjas **Justinas Sartauskas**. Nuo 1970 m. gyvena Šiauliuose, 2011–2015 m. – Šiaulių miesto meras.

14 d. – 155 metų, kai 1865 m. Būgiuose (Mažeikių r.) gimė veterinarijos gydytojas, visuomenės veikėjas **Kazimieras Daugirdas**. 1876–1883 m. mokėsi Šiaulių gimnazijoje. Mirė 1944 m. savo tėviškėje.

14 d. – 80 metų, kai 1940 m. Panevėžyje gimė gydytoja ftiziatrė, rentgenologė **Vita Globytė**. Nuo 1976 m. dirbo Šiauliuose. Ilgą laiką vadovavo Šiaulių tuberkuliozės ir plaučių ligoninei.

14 d. – 55 metai, kai 1965 m. Salake (Zarasų r.) gimė gydytojas terapeutas, visuomenės veikėjas **Mindaugas Maželis**. Nuo 1995 m. dirba Šiauliuose, šiuo metu yra Šiaulių Centro poliklinikos direktorius.

15 d. – 80 metų, kai 1940 m. Juodupėje (Rokiškio r.) gimė literatė, poetė **Rita Kastėnaitė-Skeirienė**. Gyvena ir dirba Šiauliuose.

17 d. – 145 metai, kai 1875 m. Pasvalyje gimė gydytojas oftalmologas, spaudos darbuotojas prof. **Petras Avižonis**. 1910–1919 m. dirbo Šiauliuose. Mirė 1939 m. Kaune. Šiauliuose įsteigtas P. Avižonio regos centras.

17 d. – 60 metų, kai 1960 m. Šiauliuose gimė teatro aktorė **Inga Burneikaitė-Tuminienė**.

19 d. – 80 metų, kai 1940 m. Šiauliuose, Aušros alėjoje, atidaryti pašto rūmai.

21 d. – 90 metų, kai 1930 m. Kaune gimė fotomenininkė **Valerija Dichavičienė**. 1954–1962 m. dirbo Šiaulių Povilo Višinskio viešojoje bibliotekoje, 1955–1962 m. buvo šios bibliotekos direktorė. Mirė 2019 birželio 24 d.

25 d. – 90 metų, kai 1930 m. Šiauliuose gimė teatro aktorė **Marija Rasteikaitė**. 1948 m. baigė Šiaulių mergaičių gimnaziją. 1947–1948 m. vaidino Šiaulių dramos teatre. Mirė 1988 m. Vilniuje.

26 d. – 90 metų, kai 1925 m. Ginkonyse (Pakruojo r.) gimė pedagogė doc. **Janina Tamošaitienė**. 1950–1995 m. dėstė Šiaulių pedagoginiame institute. Mirė 2010 m. Šiauliuose.

26 d. – 55 metai, kai 1965 m. Šiauliuose gimė teatro aktorius **Darius Auželis**. 1982 m. baigė Šiaulių 12-ąją vidurinę mokyklą.

27 d. – 130 metų, kai 1890 m. Grumšliuose (Biržų r.) gimė teisininkas, politinis ir visuomenės veikėjas **Jurgis Kubilius**. 1930–1933 m. buvo Šiaulių apskrities viršininkas. Nužudytas 1942 m. Sverdlovske (Rusija).

27 d. – 90 metų, kai 1930 m. Šiauliuose gimė pedagogas **Leonardas Bernotas**. 1961–1991 m. dirbo miesto mokyklose. Mirė 2009 m. Šiauliuose.

30 d. – 50 metų, kai 1970 m. Šiauliuose, Lieporių mikrorajone, pastatytas pirmasis 12-os aukštų gyvenamasis namas.

Šaltinis: „2020 metų Šiaulių atmintinų datų kalendorius“ (prieiga per internetą: <http://savb.lt/lt/krastieciai/virtualios-parodos/siauliu-atmintinu-datu-kalendorius/2020-metu-siauliu-atmintinu-datu-kalendorius/balandis/>).

Steigiamojo Seimo (1920–1922 m.) nariai

Vytautas Bičiūnas (1893–1942), Steigiamojo Seimo narys (1920 05 15–1922 11 13).

Gimė 1893 08 20 Šiaulių apskr., Klovainiuose, amatininko šaltkalvio šeimoje.

1903–1912 m. mokėsi Šiaulių gimnazijoje. Dailininko K. Mazino paragintas, 1912–1915 m. mokėsi Kazanės dailės mokyklos tapybos skyriuje, o iki 1917 m. – architektūros skyriuje.

1917 m. mobilizuotas į carinės Rusijos kariuomenę, 1918 m. pradžioje iš kariuomenės pasitraukė, dirbo prie Vyriausios lietuvių tarybos, vadovavo informaciniam biurui, bendradarbiavo rengiant Lietuvos etnografinį žemėlapi.

1918 05 grįžo į Lietuvą, dirbo Šiaulių gimnazijoje piešimo mokytoju.

1918 m. pab. persikėlė į Vilnių, dirbo Lietuvos Vyriausybės Meno departamento Pritaikomosios dailės skyriaus vedėju, po to Krašto apsaugos ministerijos propagandos skyriaus vedėju, Vidaus reikalų ministerijos Tikybos departamento direktoriumi, Valstybės kontrolės Marijampolės, Raseinių, Šiaulių apygardų revizoriumi.

1919 m. buvo vienas iš Lietuvos Darbo federacijos (LDF) steigėjų, 1919–1926 m. taip pat ir LKDP narys.

Į Steigiamąjį Seimą išrinktas III (Raseinių) rinkimų apygardoje. Priklausė LKDP frakcijai.

I Seimo (1922 11 13–1923 03 13) narys.

Nuo 1923 m. mokytojavo Kauno mokyklose, bendradarbiavo pedagoginėje spaudoje, leidiniuose jaunuomenei.

1941 06 14 sovietų suimtas, ištremtas į Šiaurės Uralo lagerius. 1942 11 04 sušaudytas Sverdlovske.

Šaltinis: „Vytautas Bičiūnas (1893–1942)“, parengė Vilma Akmenytė-Ruzgienė, prieiga per internetą: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35543&p_k=1&p_t=97118.

***

Kipras Bielinis (1883–1965), Steigiamojo Seimo narys (1920 05 15–1922 11 13).

Gimė 1883 09 23 Biržų apskr., Radviliškio valsč., Purviškių vienkiemyje. Knygnešio Jurgio Bielinio – „Lietuvos knygų karaliaus“ – sūnus.

Mokslus pradėjo pas daraktorių Laduką, vėliau Mintaujos realinėje mokykloje, Rygos gimnazijoje. Čia aktyviai įsijungė į slaptus mokinių būrelius. Už dalyvavimą juose iš Rygos gimnazijos buvo pašalintas.

1902 m. įstojo į Lietuvos socialdemokratų partiją (LSDP), bendradarbiavo „Darbininkų balse“. 1904 m. grįžo į Lietuvą.

1905 03 10 Kupiškyje surengė pirmą politinį mitingą ir demonstraciją prieš Rusijos valdžią. Tais pačiais metais surengė dar apie 30 mitingų, kuriuose sakė kalbas („pamokslus“) prieš caro valdžią.

1906–1907 m. vėl gyveno Rygoje. Čia 1907 m. areštuotas ir 1907–1912 m. ištremtas į Irkutsko gubernijos, Vercholensko apskr.

1918 m. grįžo į Lietuvą, dalyvavo LSDP veikloje, jos 1918 10 konferencijoje Vilniuje, 1919 10 03 LSDP registracijos dokumente figūravo kaip vienas iš 5 LSDP valdybos narių.

Į Steigiamąjį Seimą išrinktas V (Panevėžio) rinkimų apygardoje. Priklausė LSDP frakcijai.

1922–1923 m. LSDP reikalais lankėsi JAV.

II Seimo (1923 06 05–1926 06 02) ir III Seimo (1926 06 02–1927 04 12) narys.

Po 1926 12 17 perversmo dirbo Žemės ūkio rūmų skyriaus vedėju. Bendradarbiavo Lietuvos spaudoje.

1941 m. dalyvavo antinaciniame pasipriešinime, buvo VLIK'o finansų komisijos pirmininkas (1943).

1944 m. pasitraukė į Vokietiją. 1949 m. išvyko į JAV, aktyviai dalyvavo išeivijos veikloje, spaudoje.

Mirė 1965 12 07 Niujorke, 1996 m. perlaidotas Kauno Petrašiūnų kapinėse.

Šaltinis: „Kipras Bielinis (1883–1965)“, parengė Vilma Akmenytė-Ruzgienė, prieiga per internetą: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35543&p_k=1&p_t=97119.

***

Kazys Bieliūnas (1894–mirties data nežinoma), Steigiamojo Seimo narys (1921 11 18–1922 11 13).

Gimė 1894 12 20 Rokiškio apskr., Panemunėlio valsč., Kraštų vienkiemyje. Kilęs iš valstiečių šeimos.

1903–1914 m. mokėsi Peterburgo gimnazijoje.

1914–1918 m. studijavo Maskvos universiteto istoriją ir filologiją, teisę.

1915–1916 m. dirbo Maskvos lietuvių tremtinių šelpimo komitete.

1919 m. sugrįžęs į Lietuvą dirbo mokytoju Rokiškio gimnazijoje.

Nuo 1919 m. dalyvavo Lietuvos valstiečių sąjungos veikloje.

Dalyvavo Steigiamojo Seimo rinkimuose, tačiau išrinktas nebuvo. Mandato atsisakius Vincui Meilui, nuo 1921 11 18 – Steigiamojo Seimo narys.

III Seimo (1926 06 02–1927 04 12) narys.

Mirties data nežinoma.

Šaltinis: „Kazys Bieliūnas (1894–mirties data nežinoma)“, parengė Vilma Akmenytė-Ruzgienė, prieiga per internetą: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35543&p_k=1&p_t=97120.

***

Jonas Bildušas (1895–1966), Steigiamojo Seimo narys (1920 05 15–1921 09 30).

Gimė 1895 10 25 Tauragės apskr., Šilalės valsč., Pajūrio bažnytkaimyje. Kilęs iš amatininkų šeimos.

1908 m. baigė Pajūrio pradžios mokyklą, 1911 m. Šilalės dviklasę mokyklą, mokėsi privačiai.

1918 m. baigė mokytojų kursus.

1917–1919 m. Pajūrio pradinės mokyklos mokytojas.

Kuriantis savivaldybėms, organizavo Pajūrio valsčiaus komitetą, buvo Tauragės apskr., valdybos narys, 1919 m. – vicepirmininkas ir pirmininkas.

1918–1919 m. Tauragės apskrityje organizavo partizanus kovai su vokiečiais ir bermontininkais.

Nuo 1918 m. buvo Lietuvos socialistų liaudininkų demokratų partijos (LSLDP) narys.

Į Steigiamąjį Seimą išrinktas III (Raseinių) rinkimų apygardoje, LSLDP sąraše. Seime priklausė Valstiečių liaudininkų blokui.

1921 09 30 savo noru atsisakė Seimo nario mandato, tačiau toliau dalyvavo Lietuvos valstiečių liaudininkų sąjungos (LVLS) veikloje.

1922 m. – Tauragės apskrities valdybos narys.

Nuo 1923 m. studijavo Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakultete.

1925–1927 m. Tauragės miesto burmistras.

1927 08 burmistro pareigos suspenduotos, karo komendanto ištremtas iš Tauragės apskrities.

1927 09 10 saugumo policijos suimtas, apkaltinus dalyvavus sukilimų kurstyme ir rengime, 1927 09 19 karo lauko sprendimu nuteistas mirties bausme. Prezidento A. Smetonos įsaku bausmė pakeista kalėjimu iki gyvos galvos.

1930 12 iš kalėjimo paleistas.

1934–1940 m. dirbo „Lietūkių“, „Gerovės“ įmonėse.

1944 m. sovietams okupavus Lietuvą, su šeima pasitraukė į Vokietiją, 1947 m. išvyko į JAV.

Bendradarbiavo lietuviškoje emigracinėje spaudoje.

Mirė 1966 10 03 Čikagoje.

Šaltinis: „Jonas Bildušas (1895–1966)“, parengė Vilma Akmenytė-Ruzgienė, prieiga per internetą: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35543&p_k=1&p_t=97121.

***

Kazimieras Bizauskas (1893–1941), Steigiamojo Seimo narys (1920 05 15–1922 03 10).

Gimė 1893 02 14 Kuldingos apskr., Pavilosto kaime (Latvija).

Mokėsi Mintaujos (Latvija) gimnazijoje, Šveicarijoje, Vilniuje.

1913 m. baigė Kauno gimnaziją.

Nuo 1913 m. studijavo Maskvos universiteto Teisės fakultete, prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui studijas nutraukė.

Nuo 1915 09 01 mokytojavo Panevėžio lietuvių gimnazijoje, buvo miesto valdybos narys.

1914 m. „Rygos balso“ redaktorius.

1917 09 18–22 Lietuvių konferencijos Vilniuje dalyvis, išrinktas į Lietuvos Tarybą, nuo 1918 m. – jos generalinis sekretorius.

Nuo 1918 m. – Lietuvos krikščionių demokratų partijos (LKDP) narys, partijos Centro komiteto narys.

Lietuvos Nepriklausomybės akto 1918 02 16 signataras.

Vienas iš Lietuvos ūkio banko steigėjų (1919 m.).

1919–1920 m. Lietuvos delegacijų narys pasitarimuose su Anglija ir Tarybų Rusija.

Į Steigiamąjį Seimą išrinktas V (Panevėžio) rinkimų apygardoje. Priklausė LKDP frakcijai.

VI Kazio Griniaus (1920 06 19–1922 02 02) ministrų kabinete ėjo Švietimo ministro pareigas.

1922 03 10 Steigiamojo Seimo nario mandato atsisakė.

1922 03 30 paskirtas Lietuvos atstovu Vatikane, 1923 11 24 – JAV, 1927 09 01 – Latvijoje, 1928 05 16 – Didžiojoje Britanijoje, 1930 10 14 – Olandijoje.

Nuo 1931 10 01 dirbo Užsienio reikalų ministerijoje įgaliotuoju ministru, Teisių ir administracijos departamento direktoriumi.

XX Jono Černiaus (1929 03 28–1939 11 21) ir XXI Antano Merkio (1939 11 21–1940 06 15) Ministrų kabinetuose buvo ministro pirmininko pavaduotojas, įgaliotasis ministras Vilniuje.

Bendradarbiavo spaudoje, vertė grožinę literatūrą iš lenkų ir kitų kalbų, parašė originalių kūrinių. „Žinijos“ leidyklos įkūrėjas.

1940 11 sovietų suimtas savo ūkyje Žirnajuose (netoli Pabaisko) Ukmergės apskr., 1941 06 23 išvežtas į Minską.

1941 06 26 sušaudytas Bigosove (Baltarusijoje).

Šaltinis: „Kazimieras Bizauskas (1893–1941)“, parengė Vilma Akmenytė-Ruzgienė, prieiga per internetą: https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=35543&p_k=1&p_t=97122.

ŽINIASKLAIDA

Seimo nario mintys žiniasklaidoje

Stasys Tumėnas, „Ugdymo įstaigų reitingavimas – objektyvu ar iškreipta?“, *Šiaulių kraštas*, 2020 m. kovo 2 d., prieiga per internetą: <https://www.skrastas.lt/komentarai/ugdymo-istaigu-reitingavimas-objektyvu-ar-iskreipta>.

Edita Karklelienė, „Linkuvos fermų statyba stringa teismuose“, *Šiaulių kraštas*, 2020 m. kovo 3 d., prieiga per internetą: <https://www.skrastas.lt/aktualijos/linkuvos-fermu-statyba-stringa-teismuose>.

Šiaulių televizija, „Infostudija 2020-03-12“, 2020 m. kovo 12 d., prieiga per internetą: <https://www.youtube.com/watch?v=fRkEzb2ktZI> (reportaže nuo 03.30 min.).

Stasys Tumėnas, „Naujienos kultūros lauko žmonėms“, Regioninių naujienų platforma „Etaplius.lt“, 2020 m. kovo 27 d., prieiga per internetą: <https://www.etaplius.lt/naujienos-kulturos-lauko-zmonems>.

Stasys Tumėnas, „Medžiaga virtualiai (nuotolinei) savaitgalio pamokai istorinės-kultūrinės atminties keliais. Pamokos tema. Kodėl 2020 m. paskelbti Čiunės Sugiharos metais?“, 2020 m. kovo 27 d., prieiga per internetą: <https://www.facebook.com/stasys.tumenas/posts/3310312885701447>.

„Seimo narys Stasys Tumėnas: „Naujienos kultūros lauko žmonėms“, 2020 m. kovo 28 d., prieiga per internetą:

http://www.lzs.lt/lt/naujienos/nuomoniu_barometras/seimo_nario_stasys_tumenas_naujienos_kulturos_lauko_zmonems.html.

NAUDINGOS NUORODOS

Kviečiu Jus stebėti, vertinti naują Šiaulių miesto, Lietuvos, Europos Sąjungos politinį, ekonominį, kultūrinį, socialinį etc. gyvenimą! *Žinokime, galvokime ir reaguokime:*

www.lrs.lt/; www.lrp.lt/; www.lrv.lt/; www.siauliai.lt/; www.lvzs.lt/; www.vkontrole.lt/; www.lmt.lt/; www.lygybe.lt/lt/; www3.lrs.lt/pls/inter/vaikai; www.vlkk.lt/; www.plbe.org/; www.pljs.org/; www.vsd.lt/; www.prokuraturos.lt/; www.stt.lt/; www.kt.gov.lt/; www.ekgt.lt/; www.oecd.org/; www3.lrs.lt/pls/inter/w5_show?p_k=1&p_r=3829; www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=25380&p_k=1; www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=48&p_k=1; www.sveikatostaryba.lt/; www.pazinkvalstybe.lt/; www.lietuva.lt/100/; https://www.lrs.lt/sip/portal.show?p_r=15781&p_k=1&p_t=165098; www.ec.europa.eu/commission/index_lt; <https://mo.lt/>; www.teise.pro/; www.vrk.lt/; www.europarl.europa.eu/about-parliament/lt; www.lrkmlrv.lt/lt/nemokamimuziejai; <https://www.rinkejopuslapis.lt/>; <https://kaunas2022.eu/>; <https://bienale.lt/2019/>; <https://www.lt72.lt/>;

https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_it;

<https://www.who.int/>;

Svarbiausia informacija apie koronavirusą (COVID-19): <https://koronastop.lrv.lt/>;

<http://sam.lrv.lt/lt/naujienos/koronavirusas>; <http://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/socialines-politikos-aktualijos>;

<http://lrkm.lrv.lt/lt/nuorodos/svarbi-informacija-susijusi-su-valstybes-lygio-ekstremalia-situacija-ir-karantino-laikotarpiu/aktuali-informacija-kulturos-sektoriui>;

<https://view.publitas.com/vilniaus-miesto-savivaldybe/covid-19-prevencijos-ir-gydymo-vadovas-1>

[_new/page/1?fbclid=IwAR11oZ4Xm1M80ugYhZmzmM1xldBYgAWyXaEemWTUE6orpXpB137uuGr_knY](https://view.publitas.com/vilniaus-miesto-savivaldybe/covid-19-prevencijos-ir-gydymo-vadovas-1_new/page/1?fbclid=IwAR11oZ4Xm1M80ugYhZmzmM1xldBYgAWyXaEemWTUE6orpXpB137uuGr_knY);

<https://bit.ly/2UYJwe7>; [https://busturas.lt/lt/naujienos/item/866-siauliu-miesto-viesojo-transporto-naujienos-nuo-balandzio-1-d?fbclid=IwAR00PwgUc0OLZO0gfOtoGL-](https://busturas.lt/lt/naujienos/item/866-siauliu-miesto-viesojo-transporto-naujienos-nuo-balandzio-1-d?fbclid=IwAR00PwgUc0OLZO0gfOtoGL-2zVa6vaKZQbFzQNuR62G6yJSBFPfpxC6TTUw)

[2zVa6vaKZQbFzQNuR62G6yJSBFPfpxC6TTUw](https://busturas.lt/lt/naujienos/item/866-siauliu-miesto-viesojo-transporto-naujienos-nuo-balandzio-1-d?fbclid=IwAR00PwgUc0OLZO0gfOtoGL-2zVa6vaKZQbFzQNuR62G6yJSBFPfpxC6TTUw);

<http://siauliai.lt/index.php?394407227>.

Koronastop.lt Karštoji linija **1808**

DĖL TO, KAD TU RŪPI

VAIKŲ LINIJA
tel. 116 111, www.vaikulinija.lt

PAGALBOS VAIKAMS LINIJA
www.pagalbavaikams.lt

TĖVŲ LINIJA
tel. 8 800 90 012, www.tevulinija.lt

VŠĮ KRIZIŲ ĮVEIKIMO CENTRAS
www.krizesiveikimas.lt

JAUNIMO LINIJA
tel. 8 800 28 888, www.jaunimolinija.lt

MEDO (medikams ir jų artimiesiems)
tel. 8 609 98 660, www.medo.lt

PAGALBOS MOTERIMS LINIJA
tel. 8 800 66 366, www.pagalbosmoterimslinija.lt

VILTIES LINIJA
tel. 116 123, www.viltieslinija.lt

SIDABRINĖ LINIJA
tel. 8 800 80 020, www.sidabrinelinija.lt

LINIJA DOVERIJA (rusų k.)
tel. 8 800 77 277

EMOCINĖ IR PSICHOLOGINĖ PAGALBŲ TEIKIA

J visas linijas galima skambinti iš fiksuoto ryšio ir mobiliojo ryšio operatorių „Bite“, „Telia“ ir „Tele2“

World Health Organization Kaip padėti vaikams valdyti stresą 2019-nCoV protrūkio metu

Vaikai į stresą gali reaguoti skirtingai, pavyzdžiui, reikalauti daugiau dėmesio, būti nerami ar susijaudinę, pradėti šliapintis į lovą ir pan.

Palaikykite savo vaiką, įsiklausykite į jo (jos) susirūpinimą, suteikite daugiau dėmesio ir meilės.

Šioje (tremtoje) situacijoje vaikams suaugusiųjų meilė ir dėmesys yra būtini. Praleiskite su jais daugiau laiko ir skirkite jiems daugiau dėmesio.

Klausykites jų, kalbėkite švelniai, nuraminkite juos.

Jei įmanoma, sudarykite galimybes vaikui žaisti ir išsėtis.

Pasistenkite, kad vaikai būtų su savo tėvais ir šeimos nariais. Jei įmanoma, neatskirkite vaikų nuo jų globėjų. Jei atsiskyrimas neišvengiamas (pvz., reikia vykti į ligoninę), užtikrinkite nuolatinį bendravimą (pvz., telefonu), palaikykite ir nuraminkite juos.

Kiek įmanoma, stenkites laikytis įprasto režimo ir veiklos. Jei tai nauja aplinka, padėkite sukurti naujus įpročius. Į juos turėtų būti įtraukta mokyklinė veikla / mokymasis, taip pat žaidimams ir poilsiui skirtas laikas.

Pateikite vaikams faktus apie tai, kas įvyko. Paaštrinkite, kas vyksta dabar, ir suprantamais, vaiko amžiui tinkamais žodžiais suteikite aiškios informacijos, kaip sumažinti užsikrėtimo riziką.

Vaikams reikia ramiai paaštrinti ir apie tai, kas gali įvykti (pvz., šeimos narys ir (arba) vaikas gali pasijusti blogai, jam gali tekti kuriam laikui išvykti į ligoninę, kad gydytojai galėtų padėti pasijusti geriau).

Vertė: A. Vėpšauskienė, IBCLC

World Health Organization Kaip valdyti stresą COVID-19 protrūkio metu

Krizės metu normalu jausti liūdesį, pasimetimą, baimę ar pyktį.

Pasikalbėkite su žmonėmis, kuriais pasitikite. Bendraukite su draugais ir šeima.

Jei turite likti namuose, palaikykite sveiką gyvenimą - laikykites tinkamo mitybos režimo, pakankamai išsimiegokite, mankštinkites ir bendraukite su mylimais žmonėmis namuose, o su kitais šeimos nariais bei draugais palaikykite ryšį el. paštu, telefonu ar per socialinius tinklus.

Nerūkykite, nevarokite alkoholio ar kitų narkotinių medžiagų norėdami numalšinti emocijas.

Jei jaučiate, kad negalite susitvarkyti su užplūdusiomis emocijomis, pasikalbėkite su sveikatos priežiūros specialistu arba psichologu. Susidarykite planą, kur ir kaip kreipitis pagalbos dėl fizinės ir psichikos sveikatos sutrikimų, jei to prireiktų.

Domėkitės faktais. Rinkite informaciją, kuri padės tiksliai įvertinti jūsų riziką, kad gautumėte imtis tinkamų ir pagrįstų apsaugos priemonių. Raskite patikimą šaltinį, kuriuo galite pasikliauti, pavyzdžiui, tai galėtų būti Pasaulio sveikatos organizacijos arba Sveikatos apsaugos ministerijos tinklalapis (sam.lrv.lt).

Nerimą ir susijaudinimą sumažinsite, jei jūs ir jūsų šeimos nariai mažiau laiko praleisite žiūrėdami ar klausydamiesi jus trikdančių žinių.

Prisiminkite, kokie įgūdžiai jums yra padėję susidurti su anksčiau gyvenime susiklosčiusiomis nemaloniomis aplinkybėmis, ir pasinaudokite jais tvarkydamiesi su savo emocijomis šio daug jėgų reikalaujančio protrūkio metu.

Vertė: A. Vėpšauskienė, IBCLC

Koronastop.lt Karštoji linija **1808**

KAIP ELGTIS PARKUOSE IR KITOSE VIEŠOSE VIETOSE?

Laikykis saugaus atstumo (ne mažiau nei 2 m ir ne ilgiau kaip 15 min.)

Venk tiesioginio fizinio kontakto

Laikykis kosėjimo ir čiaudėjimo etiketo ir rankų higienos taisyklių

Nesiburk į didesnę nei 2 žmonių grupę

Vaikų žaidimų aikštelėje vienu metu gali žaisti tik vienos šeimos vaikai

Nesioj kaukę ar respiratorių, o liedamas daiktus mūvek vienkartinę pirštines

Neliesk veido

Vyresnio amžiaus žmonėms rekomenduojama išėiti iš namų tik esant būtinybei

MANO KOMANDA

Dirbti padeda draugiška ir kompetentinga komanda, kurios nariai yra: Nerijus (humanitarinių mokslų daktaras, literatūrologas, lektorius, mokslinių publikacijų autorius), Tautvydas (istorijos ir politikos magistras, muziejininkas, istorijos ir paveldosaugos bakalauras), Rita (teisės ir valdymo magistrė, teisininkė, socialinė pedagogė, edukologė, lektorė, visuomenininkė), Tomas (edukologijos mokslų daktaras, docentas, mokslinių publikacijų autorius).

KONTAKTAI

Lietuvos Respublikos Seimo nario Stasio Tumėno kabineto adresas Vilniuje:

*Lietuvos Respublikos Seimas
Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius
III rūmai 301 kabinetas
Tel. (8 5) 239 6615
El. p. Stasys.Tumenas@lrs.lt*

Lietuvos Respublikos Seimo nario Stasio Tumėno biuro adresas Šiauliuose:

Aušros al. 15, 76299 Šiauliai (I aukštas)

Padėjėjai Vilniuje ir Šiauliuose:

*Nerijus Brazauskas (Šiauliuose): mob. 8 612 02 941, el. p. nerijus.brazauskas@lrs.lt;
Tautvydas Elijošius (Šiauliuose): mob. 8 612 04 056, el. p. tautvydas.elijosius@lrs.lt;
Rita Virbaliėnė (Vilniuje): tel. (8 5) 239 6615, el. p. rita.virbaliene@lrs.lt;
Tomas Butvilas (Vilniuje): tel. (8 5) 239 6615, el. p. tomas.butvilas@lrs.lt.*

Socialiniai tinklai:

<https://www.facebook.com/stasys.tumenas>

<https://www.facebook.com/Stasys.Tumenas.LRS/>

Naujienlaiškį parengė padėjėjas Nerijus Brazauskas.